

Karta opisu zajęć - Sylabus

Państwowa Akademia Nauk Stosowanych im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu

I. INFORMACJE PODSTAWOWE

Nazwa zajęć: PSYCHOLOGIA KLINICZNA	Cykl kształcenia rozpoczynający się w roku akademickim 2025/2026
Nazwa kierunku studiów, poziom i profil kształcenia: Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna, jednolite studia magisterskie o profilu praktycznym.	
Język wykładowy: polski	Rodzaj zajęć: przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne
Rok studiów: I	Semestr: 2
Liczba punktów ECTS przypisana zajęciom: 3	Koordinator zajęć Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy, adres e-mail:
Jednostka organizacyjna: Wydział Humanistyczny	

FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ I LICZBA GODZIN

Ogólna liczba godzin zajęć dydaktycznych na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych z podziałem na formy:

Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Wykład:	15	Wykład:	
Ćwiczenia:	15	Ćwiczenia:	
Laboratorium:		Laboratorium:	
Lektorat:		Lektorat:	
Projekt:		Projekt:	
Zajęcia praktyczne:		Zajęcia praktyczne:	
Seminarium:		Seminarium:	
Zajęcia terenowe:		Zajęcia terenowe:	
Praktyki zawodowe:		Praktyki zawodowe:	
Inna forma (jaka):		Inna forma (jaka):	
RAZEM:	30	RAZEM:	

II. INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE

Wymagania wstępne i dodatkowe:

Wiedza z zakresu psychologii ogólnej.

Cel (cele) kształcenia dla zajęć:

Zapoznanie Studentów kierunków pedagogicznych z podstawowymi pojęciami i problemami psychologii klinicznej, klasyfikacją zaburzeń rozwojowych, ich objawami, etiologią, psychologicznymi mechanizmami leżącymi u ich podłoża oraz metodami diagnozy i terapii.

EFEKTY UCZENIA SIĘ OKREŚLONE DLA ZAJĘĆ I ICH ODNIESIENIE DO EFEKTÓW UCZENIA SIĘ OKREŚLONYCH DLA KIERUNKU STUDIÓW

Efekty uczenia się określone dla zajęć w kategorii wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne oraz metody weryfikacji efektów uczenia się

UWAGA:

Dzielimy efekty uczenia się określone dla zajęć na kategorie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Określone dla zajęć efekty uczenia się nie muszą obejmować wszystkich trzech kategorii i zależą one od formy zajęć.

Symbol efektów uczenia się określonego dla zajęć*	Treść efektu uczenia się. Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się, student w kategorii:	Odniesienie do efektów uczenia się określonych dla kierunku studiów (symbol efektów uczenia się)		
Wiedzy - zna i rozumie				
W01	rozwój człowieka w cyklu życia, w tym proces rozwoju dziecka w kolejnych okresach dzieciństwa: rozwój fizyczny, motoryczny i psychospołeczny, rozwój procesów poznawczych, społeczno-emocjonalny i moralny, a także rozwój i kształtowanie osobowości; szczególne uzdolnienia; normy rozwojowe (różnorodność ujęć), zjawisko dysharmonii (asynchronii) rozwojowej, zaburzenia w rozwoju podstawowych procesów psychicznych oraz teorie integralnego rozwoju dziecka lub ucznia;	K_W14		
Umiejętności – potrafi				
U01	rozpoznawać bariery i trudności udziału dzieci lub uczniów w różnych formach aktywności;	K_U02		
U02	rozpoznawać potrzeby psychospołecznego wsparcia dziecka lub ucznia;	K_U03		
Kompetencji społecznych - jest gotów do				
K01	wykorzystania zdobytej wiedzy psychologicznej do analizy zdarzeń pedagogicznych.	K_K04		
UWAGA!				
Zaleca się, aby w zależności od liczby godzin zajęć, liczba efektów uczenia się zawierała się w przedziale: 3-7, ale są to wartości umowne.				
TREŚCI PROGRAMOWE I ICH ODNIESIENIE DO FORM ZAJĘĆ I METOD OCENIANIA				
Treści programowe (uszczegółowione, zaprezentowane z podziałem na poszczególne formy zajęć, tj. wykład, ćwiczenia, laboratoria, projekty, seminaria i inne):				
Symbol treści programowych	Opis treści programowych	Forma zajęć	Metody dydaktyczne prowadzenia zajęć umożliwiające osiągnięcie założonych efektów uczenia się *	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do zajęć #
		Wykład		

TP-01	Przedmiot psychologii klinicznej i zadania psychologa klinicznego w praktyce. Pojęcie zdrowia psychicznego.		wykład z prezentacją, wykład problemowy, dyskusja	Zaliczenie pisemne - test
TP-02	Historia i źródła powstania psychologii klinicznej dzieci i dorosłych.		wykład z prezentacją, wykład problemowy, dyskusja	Zaliczenie pisemne - test
TP-03	Istota funkcjonalnej diagnozy psychologicznej, różnice w diagnozie dzieci i dorosłych.		wykład z prezentacją, wykład problemowy, dyskusja	Zaliczenie pisemne - test
TP-04	Wprowadzenie oraz klasyfikacja zaburzeń rozwoju i zachowania u dzieci według klasyfikacji diagnostycznych. Czynniki ryzyka zaburzeń rozwoju.		wykład z prezentacją, wykład problemowy, dyskusja	Zaliczenie pisemne - test
TP-05	Wybrane zaburzenia psychiczne, rozpoczynające się w dzieciństwie.		wykład z prezentacją, wykład problemowy, dyskusja	Zaliczenie pisemne - test
		ćwiczenia		
TP-06	Psychologia zaburzeń psychicznych dzieci i młodzieży: zaburzenia rozwoju (niepełnosprawność intelektualna, całościowe zaburzenia rozwoju, ADHD, specyficzne zaburzenia uczenia się czytania i pisania).		studium przypadków, praca w grupach, ćwiczenia aktywizujące, sytuacje problemowe, pogadanki, filmy,	prezentacja, zaliczenie pisemne na ocenę

TP-07	Zaburzenia emocjonalne u dzieci i młodzieży: zaburzenia nastroju, lękowe, reaktywne zaburzenia przywiązania.		studium przypadków, praca w grupach, ćwiczenia aktywizujące, sytuacje problemowe, pogadanki, filmy,	prezentacja, zaliczenie pisemne na ocenę
TP-08	Zaburzenia osobowości – symptomy obserwowane w okresie dzieciństwa i adolescencji.		studium przypadków, praca w grupach, ćwiczenia aktywizujące, sytuacje problemowe, pogadanki, filmy,	prezentacja, zaliczenie pisemne na ocenę
TP-09	Kliniczne problemy dzieci i młodzieży (agresja, autoagresja, otyłość).		studium przypadków, praca w grupach, ćwiczenia aktywizujące, sytuacje problemowe, pogadanki, filmy,	prezentacja, zaliczenie pisemne na ocenę
TP-10	Psychologiczne aspekty trudności w wychowaniu dzieci z zaburzeniami rozwoju i zachowania. Formy wsparcia.		studium przypadków, praca w grupach, ćwiczenia aktywizujące, sytuacje problemowe, pogadanki, filmy,	prezentacja, zaliczenie pisemne na ocenę

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się określonych dla zajęć, powinny być zróżnicowane w zależności od kategorii, tj. inne dla kategorii wiedza i inne dla kategorii umiejętności i kompetencje społeczne.

Dla wykładu:

* np. wykład podający, wykład problemowy, ćwiczenia oparte na wykorzystaniu różnych źródeł wiedzy

np. egzamin ustny, test, prezentacja, projekt

Zaleca się podanie przykładowych zadań (pytań) służących weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się określonych dla zajęć.

ZALECANA LITERATURA (w tym pozycje w języku obcym)

Literatura podstawowa (powinna być dostępna dla studenta w uczelnianej bibliotece):

Pużyński, S., Rybakowski, J., & Wciórka, J. (Red.). (2011). *Psychiatria* (T. 1–3). Elsevier Urban & Partner.

Cierpiałkowska, L., & Sęk, H. (Red.). (2020). *Psychologia kliniczna*. Wydawnictwo Naukowe PWN.

Grzegorzewska, I., Cierpiałkowska, L., & Borkowska, A. R. (Red.). (2025) *Psychologia kliniczna dzieci i młodzieży*. Wydawnictwo Naukowe PWN.

Kendall, P. C. (2012). *Zaburzenia okresu dzieciństwa i adolescencji: techniki terapeutyczne dla profesjonalistów i rodziców*. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.

Literatura uzupełniająca:

- Carson, R. C., Hooley, J. M., & Mineka, S. (2020). *Psychologia zaburzeń DSM-5*. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Cierpiałkowska, L. (Red.). (2004). *Psychologia zaburzeń osobowości: Wybrane zagadnienia*. Wydawnictwo Naukowe UAM.
- Kołąkowski, A. (Red.). (2016). *Zaburzenia zachowania u dzieci: Teoria i praktyka*. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Kołąkowski, A., & Pisula, A. (2018). *Sposób na trudne dziecko: Przyjazna terapia behawioralna*. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Millon, T., & Davis, R. (2005). *Zaburzenia osobowości we współczesnym świecie*. Instytut Psychologii Zdrowia.
- Namysłowska, I. (Red.). (2016). *Psychiatria dzieci i młodzieży*. PZWL Wydawnictwo Lekarskie.
- Paluchowski, W. (2001). *Diagnoza psychologiczna: Podejście ilościowe i jakościowe*. Wydawnictwo Naukowe Scholar.
- Pecyna, M. B. (2001). *Psychologia kliniczna w praktyce pedagogicznej*. Wydawnictwo Akademickie Żak.
- Pisula, E. (2015). *Od badań mózgu do praktyki psychologicznej: Autyzm*. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Taylor, C. (2016). *Zaburzenia przywiązania u dzieci i młodzieży: Poradnik dla terapeutów, opiekunów i pedagogów*. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Wolańczyk, T., & Komender, J. (Red.). (2015). *Zaburzenia emocjonalne i behawioralne u dzieci*. PZWL Wydawnictwo Lekarskie.

III. INFORMACJE DODATKOWE**BILANS PUNKTÓW ECTS****OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA (godziny)**

Forma aktywności	Liczba godzin *
Godziny zajęć (według harmonogramu) z nauczycielem akademickim lub inną osobą prowadzącą zajęcia	30
Praca własna studenta	45
SUMA GODZIN:	75

OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA (punkty ECTS)

		Liczba punktów ECTS	
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS PRZYPIŚANYCH DO ZAJĘĆ	Praca studenta wymagająca bezpośredniego kontaktu z nauczycielem akademickim lub inną osobą prowadzącą zajęcia	Ogółem: 3	1,2
	Praca własna studenta		1,8

* godziny lekcyjne, czyli 1 godz. oznacza 45 min;

OPIS PRACY WŁASNEJ STUDENTA:

Praca własna studenta musi być precyzyjnie opisana, uwzględniając charakter praktyczny zajęć. Należy podać symbol efektu uczenia się, którego praca własna dotyczy oraz metody weryfikacji efektów uczenia się stosowane w ramach pracy własnej.

Przykładowe formy aktywności: (1) przygotowanie do zajęć, (2) opracowanie wyników, (3) czytanie wskazanej literatury, (4) napisanie raportu z zajęć, (5) przygotowanie do egzaminu, opracowanie projektu.

W01: czytanie wskazanej literatury, przygotowanie do zaliczenia – Zaliczenie pisemne (test).

U01, U02, K01: przygotowanie do zajęć, opracowanie prezentacji, przygotowanie do zaliczenia - aktywność, obecność, prezentacja, zaliczenie na ocenę.

KRYTERIA OCENIANIA

Ocena kształtująca:

a) w zakresie wykładów:

dyskusja po wykładzie, nawiązanie do treści z wcześniejszych wykładów, sondaż zrozumienia nowych treści, wskazówki bibliograficzne, motywowanie do samodzielnego opracowywania prezentacji zagadnień programowych

b) w zakresie ćwiczeń:

- na podstawie oceny bieżącego postępu realizacji zadań.

1. Określanie i wyjaśnianie studentom celów uczenia się i kryteriów osiągnięcia celów (określenie i wyjaśnienie studentom oczekiwań: nauczyciel wyjaśnia studentom, co będzie podlegało ocenie i tego od nich wymaga).

2. Organizowanie dyskusji, zadawanie pytań i zadań, uzyskując informację na temat procesu uczenia się studentów.

3. Udzielanie studentom informacji zwrotnej, która umożliwi im widoczny postęp w nauce i będzie zawierała odpowiedź na pytania: Co student zrobił dobrze? Co i jak student ma poprawić? Jak student ma się dalej uczyć, aby się rozwijać i robić postępy?

4. Umożliwianie studentom wzajemnego korzystania ze swojej wiedzy i umiejętności (poprzez pracę w grupach i parach, wzajemne nauczanie, ocenę koleżeńską).

5. Wspomaganie studentów, by stali się autorami procesu swojego uczenia się (rozwijanie u studentów wiary w swoje możliwości, motywacji do nauki i zaangażowania, odpowiedzialności za swój proces uczenia się).

Ocena podsumowująca:

Wykład: Zaliczenie pisemne - test

Liczba punktów wymagana do zaliczenia (51% maksymalnej liczby punktów możliwych do uzyskania).

Punktacja/oceny:

91%-100% - bdb.

81%-90% - db. plus

71%-80% - db.

61%-70% - dst. plus

51%-60% - dst.

0-0%-50% - ndst.

Ćwiczenia: Na ocenę podsumowującą składają się oceny cząstkowe zdobyte w trakcie ćwiczeń; ocena przygotowanej przez studenta prezentacji, pracy pisemnej zaliczeniowej, efektów indywidualnej i zespołowej pracy studenta oraz stopnia przyswojenia wiedzy i opanowania umiejętności praktycznych zakładanych w przedmiotowych efektach uczenia się.

Student uzyskuje ocenę:

- bardzo dobra – gdy posiada wyczerpującą wiedzę z zakresu problematyki omawianej w trakcie zajęć i bezbłędnie odpowiada na pytania (bezbłędnie definiuje pojęcia i dokonuje ich pogłębionej charakterystyki) oraz potrafi dokonać analizy i oceny konkretnych zagadnień problemowych) i potrafi proponować różnorodne rozwiązania konkretnych przypadków praktycznych;

- plus dobra – gdy posiada rzetelną wiedzę z przedmiotowego zakresu, odpowiada bez błędów merytorycznych i formalno-językowych (poprawnie definiuje pojęcia i poprawnie charakteryzuje poszczególne zagadnienia oraz potrafi dokonać analizy i oceny konkretnych zagadnień problemowych);

- dobra – gdy posiada rzetelną wiedzę z przedmiotowego zakresu, odpowiada bez poważnych błędów merytorycznych i formalno-językowych (poprawnie definiuje pojęcia i poprawnie charakteryzuje poszczególne zagadnienia oraz potrafi dokonać analizy i oceny konkretnych zagadnień problemowych);

- plus dostateczna – gdy posiada podstawową wiedzę z zakresu problematyki omawianej w trakcie zajęć, nie (definiuje podstawowe pojęcia i dokonuje ich ogólnej charakterystyki);

- dostateczna – gdy posiada podstawową wiedzę z zakresu problematyki omawianej w trakcie zajęć (definiuje podstawowe pojęcia i dokonuje ich ogólnej charakterystyki), a ewentualne popełniane błędy merytoryczne nie są rażące;

- niedostateczna – gdy nie posiada podstawowej wiedzy z zakresu problematyki omawianej w trakcie zajęć (nie potrafi zdefiniować podstawowych pojęć i dokonać ich ogólnej charakterystyki).

**INFORMACJA O PRZEWIDYWANEJ MOŻLIWOŚCI WYKORZYSTANIA KSZTAŁCENIA NA
ODLEGŁOŚĆ**

Wykłady mogą być prowadzone zdalnie zgodnie z obowiązującym zarządzeniem Rektora PANS (platforma
MOODLE i TEAMS)